СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 94. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, SATURDAY, APRIL 23, 1949. No. 94. JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 23-го КВІТНЯ 1949. VOL. LVII.

...И в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

Розп'ятий Крстур

Про цей ювілей не будуть писати ніде в часописах, його не прославлятимуть доповідями на ніяких академіях, а все-таки він мій ювілей.

Чи тільки мій? — нас було тоді три сотні людей — чоловіків, жінок і дітей, що після року розп'яття новонародженої Карпатоукраїнської Держави товпилася в маленькій школі румунського містечка Джімболії, на пограниччі Югославії. Триста перших заточенців другої всесвітньої завірюхи, що осиротіло питали одне одного: — Де святкувати нам цьогорічній Виликдень? Хто пригорне нас безхатніх — хто поділиться з нами свяченим?

Питання були пекучоактуальні: календар показував кінець березня, Великдень стояв за плечима — а виглядів не було ніяких.

В таких умовах одного чудового, квітневого ранку прийшло благовіщення: наші бачванські брати, з Руського Крстуру, забирають нас на Великдень до себе!

Якими словами описати те, що діялося в наших серцях після такої вістки... Горло ковтало обід всуміш зі сльозами зворушення, руки пакували в клунки їжу всуміш з постілю. А потім нас навантажили на поїзд і: прощай, Румуніє! Ми їдемо до своїх рідних, на свята Радости — Воскресіння!

• • •

Після того, як поїзд виїхав на територію Югославії, ми відчули, як тягар непевної тривоги — страстні дні й тижні політичних втікачів — лишалися за нами. Перед нами лишалася ще коротка подорож поїздом, а на її кінці отверті рамена й кріпкі братні обійми наших гостинних господарів.

Ми мчалися вантажними автами по степових дорогах врожайного чорнозему. Якою близькою була омана степового краєвиду України?!... І тут і по придорожніх маєтках — „зимівниках' крстурської знатії...

Але то була тільки омана. Хорватський стиль забудувань виразно говорив, що ми були в Югославії, ноша й мова крстурців казали, що тут живуть нащадки вихідців з карпато-української ужгородщини й землінщини. Розп'ятий Крст-Ур, Христос посередині села, був Хоминим доказом: ми не були в корінній Україні — Вона лежала новорозп'ята вже два десятки літ. Ми були тільки в психологічній Україні, що її вспіли створити і вдержати впродовж сотні років наші геройські бачванці.

• • •

За декілька днів ми пізнали, взірцеву чистоту хат, народних традицій і душі побожних бачванців. Ми з орієнтальною дбайливістю береглися в обуві входити до бачванської вітальні і здоровили людей тільки староукраїнським: „Слава Ісусу Христу!" Ми пізнали маєтки - „зимівники" сімнадцяти місцевих „мільйонерів". Ми довідалися, що село має власну друкарню, два часописи для дорослих і одну для молоді, банк, школи і спортовий клюб. Чотири священики, вчителі й численна інтелігенція вспіла видати власну антологію літературних есеїв крстурських поетів і письменників. Ми взнали, що це село дало єпископа матірній Карпатській Україні і цілий ряд суспільно-громадських діячів. Ми навчилися від крстурців призабутих староукраїнських і невідомих новоукраїнських пісень.

Ми жили в правдивому заповітнику українства на чужині.

• • •

Великдень в Крстурі був найкращим у моєму житті. Я ніколи не забуду дефіляди капелюхів на прицерковному паркані, що їх місцеві богомольці складають на час Богослужби, лебединих островів шовкових кренолін. Які чудові стрункі крстурські дівчата, з блискучими гладкими зачісками!! Які прекрасні, лебедині острівці вони творили, сівши гуртками на зеленому килимі цвинтаря!... Я ніколи не забуду крстурських великодніх звичаїв. Я — і ніхто з нас — ніколи не можемо забути безперервної трьохденної гостини від хати - до - хати, забав, співів, розповідей. Бо ми забули тоді, що ми оплакували свіже розп'яття частини нашої Батьківщини. Бо — під промінням братньої любови наших бачванських емігрантів — для нас, враз з Христовим Воскресінням, воскресла віра у всюдисуще братнє тепло і єдність українських сердець.

Сьогодні, дорогі крстурські газди, в нас з Вами ювілей: десятлітній ювілей нашого гостювання в Бачці. Трагічний ювілей... Ми — гості розбрилися по широкому світі, щасливіші з нас святкуватимуть Великдень при боці наших нових опікунів — заокеанських братів.

Де ж Ви в цей час, дорогі наші ґазди? Де Ваші рідні, діти, де достатки?... За які гріхи і Ви мусите зазнати Голгофти наруги, знущань і смертних присудів по тайґах Сибіру?

Після розп'яття праматері-книжники і фарисеї розп'яли і Ваш коханий Крстур. Сповнилося.

• • •

Сьогодні свято Воскресіння Христового — свято Радости. Крізь сльози великоп'ятничних болів і страждань — возрадуймося нині!

Бо Його Світле Воскресіння з мертвих дає з а п о р у к у: швидко і для Вашого Крстуру і для нашої Матері-України і для цілого світу прийде воскресіння. Дні дикого тріюмфу книжників і фарисеїв почислені!

Осип Хустський.

БАГАТО РАДОСТИ І ЩАСТЯ
В ДЕНЬ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО
— бажає —
усім своїм Членам та всьому Українському
Громадянству
ГОЛОВНИЙ УРЯД
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Вгору серця!

І знову Великдень. Як років тому десять, сто і тисячадев'ятсотсорокдев'ять зустрічаємо це найбільше свято перемоги життя над смертю, правди над неправдою, світла дня над темінню ночі. І знову, як щороку перед нами і на всі віки після нас, зриваємо чорний серпанок зневіри та кріпимо себе надіями, що зв'язані з Воскресінням.

Великдень — це наче зелена, життєдайна оаза на пустині щорічної нашої мандрівки. З поняттям Христового Воскресіння зв'язані всі наші найкращі думки, почування і сподівання. Великдень бо — це символ радости, найбільшої радости вічного життя. Не диво ж, що в обряді цего Великоднього Торжества сплелося стільки прекрасних, радісних символів. Все: гомін дзвонів, врочисті відправи, щирі молитви, радісні пісні, погідні лиця, святкові одяги все це зливається в одну чарівну симфонію весняної радости і щастя, в симфонію Великодня, що його все з новою тугою, з новими надіями і з новою вірою дожидають покоління, старі і молоді, бідні і багаті. В роковій оазі Великодня всі ми, спрагнені мандрівники життя, черпаємо нові надії та набираємо нових сил до дальшої мандрівки по пустельних буднях. І знову Великдень і знову запалюється нова віра в перемогу правди і життя. Тому — вгору серця!

Вгору серця, Український Народе! Сьогодні Ти ще розп'ятий, Ти ще зазнаєш всіх терпінь, знущань і понижень Голгофти, але завтра Ти воскреснеш, як воскрес розп'ятий на хресті Бог. Був колись час, що світом потрясали опанцирені полки і над ним всевладно панував п'ястук багатьох тиранів, як сьогодні панує він над Тобою. Скільки було цих тиранів за цих тисячадев'ятсотсорокдев'ять років? І що сталося та де вони сьогодні? Сліду марного по них не залишилось, але Правди Воскресіння не одоліли жадні сили пекла.

Нема чаші, яка вмістила б горе і страждання української Голгофти. Нарузі і знущанням ні кінця ні краю немає. Звуки Софійських дзвонів ще й сьогодні не розрадують сердець та не понесуть по Україні благовісти, що Він воскрес. Не відповість Святій Софії Святий Юр, бо по всій тій країні, де колись Дніпро і Дністер про славу і радощі гомоніли, сьогодні смерть.

Проте, народові України на рідній землі і по широких світових бездоріжжях немає потреби і не можна падати духом. Бо чи може Україна виректися цеї великої віри у своє Об'явлення, що його символізує Христове Воскресіння? Ніколи! Воно таке велике і святе, що за нього варта перейти шлях терпінь Голгофти. А після Голгофти напевно прийде Воскресіння. Прийде час і скінчаться всі нерони, розвіється тьма неволі і воскресне по всій землі Правда, як Христос Воскрес. Тому — вгору серця!

Вгору серця усі ви, Брати і Сестри наші. Вгору серця, бо всі неволі і терпіння, всі недостачі і пониження, всі болі і смутки мають свій кінець. Натомість вічне є життя і вічна його правда для всіх, хто її визнає. Тому — вгору серця!

З Воскресіння Христового черпаймо нашу правду і в ній найдемо нашу силу і нашу радість. Це поможе нам перемогти всі наші особисті і спільні Голгофти, це допоможе нам з'єднати наші серця і наші руки, бо тільки так ми зможемо відвалити камінь зла та промостити шлях до воскресіння Правди і Добра. Тому — вгору серця!

Улас Самчук.

І друг друга обнімім

Поняття „Христос Воскрес" протягом тисячеліття в року в рік, з покоління в покоління, освіжувало віру нашу і наших предків у велику правду вічности, якою була, є і, надіємось, буде завжди Любов. За право любити Син Бога і Син Людини прийшов у цей світ, щоб вмерти смертю людини і в о с к р е с н у т и воскресінням Бога.

При згадці цієї величної містерії одразу уявляється наше дитинство. Ще наше покоління має право на такий чудовий сентимент. Ми ще самі були присутніми, коли таке воскресіння творилося на наших очах однієї чарівної весняної ночі. Ми ще самі бачили, як „відвалювався камінь від ґробу", а хор янгелів надхненно і велично сповіщав світ, що „Христос Воскрес із мертвих, смертію смерть здолав". І коли ми вертались тоді до свого дому, ми кидались один одному в обійми — ворог не ворог — і надхненно казали: Христос Воскрес! А нам відповідали: Воістину Воскрес!

На жаль, недосконалість людська внесла сюди деякі досить діткливі корективи. „Людина розуму", керуючись „науковими засадами", піддалася нарешті своїй слабості і своєму песимізмові, лякаючись „життя вічного" і повірила, в життя дочасне та що воскресіння Любови їй зайве, бо ж вона, мовляв, вже „все знає", а тому, відкидаючи „забобон" віри, повірила в забобон атеїзму — тієї віри в зеро, віри в ніщо. Релігію, що оформлює Бога, вона своїм розумом повернула в релігію, що оформлює матерію — переважно мертву матерію.

Але то все з ділянки химери. Не так вже тяжко вирікти кілька слів „релігія опіюм", чи щось подібне, щоб одразу набути собі славу реформаторів життя. В пятнадцять-шістнадцять років нашого життя, ми майже всі переживали час таких реформаторів, але вже трохи пізніше, коли починали дивитися і бачити, ми починали одразу приходити до інших висновків, щоб ще пізніше дійти до переконання, що не все те „опіюм", чого ми не знаємо, як і не всі слова золото, що дуже блищать на перший погляд зору. Бо релігія як просторово, так і часово, як також вітально, далеко перевищує всі наші здобуті в цій ділянці „розумові" знання. Ми все приходимо до висновку, що в дійсності ми нічого не знаємо, чому саме, коли зародилось перше життя на землі, зародились також початки віри в життя вічне... В ту силу сил, що життя дає і життя правдиво і життєдайно нормує.

Християнство ж до того дало нам віру в Добро. Християнство дало перспективу в простір в образі Любови. І ніякі „наукові аргументи" будь вони тричі наукові не зможуть заперечити цих простих понять. Реформатори релігії зера перелякано творять собі кумири і падають з першого кроку, а Христос казав тільки любітеся і міліярди людей на землі протягом понад тисячу девятьсот років кидаються друг другові в обійми і захоплено вимовлять Христос Воскрес. Хіба можна такі речі збагнути нашим звичайним розумом?

Віра в Правду Воскресіння Любови, нам, українцям, це єдина життєносна віра в нашому всесвітньому горю. Ніде, ніхто і ніколи не потребував ще такої напруженої, непохитної віри, як саме ми. Колиб Христос Бог у своїй всесильности перемоги смерти життям свого воскресіння та влив через нашу віру в наш живий дух свою величну любов і коли б ми опізнали її, як найбільший скарб нашого існування, ми напевно легко перенесли б бремя нашого національного лиха. Бо ще, здається, ніколи не стояли ми перед таким страшним і рішаючим іспитом нашої історії, як в наші дні і нас всіх обіймає смертельна тривога, чи ми той іспит бодай задовольняючо витримаємо. Обтяжені досвідом минулого, вглибляючись в душі людей нашого племени, ми маємо причини боятися майбутнього, бо по суті ми так мало готові сприйняти дійсність, як ще ніколи. Душу нашої людини резжерає взаємонедовіря і крики по єдності, це крики з порожнечі і в порожнечу, бо вони не справжні, не щирі, а головне нездійснимі навіть при найкращій волі. Як можуть люди творити єдність унесені ненавистю, замкнуті самі в собі, обмежені просторово, позбавлені бажання розірвати свої круги. Навіть велична жертва Христа, Його чин воскреніння не завжди правдиво переломлюється в нашій практиці, бо ж не можна ненавидіти іменем Христа, а ми часто цим іменем саме ненавидим.

Схаменімся, бо лихо нам буде! Ой, буде лихо! І то не через „злих воріженьків", а через найбільших патріотів, засліплених саме „патріотизмом" виключного і „єдиноправдивого" свого еґоїстичного розуміння цієї справи. Вірмо в себе, але не обмежуймо цілості до одиниці, чи гурта одиниць. Діймо, як одиниці і гуртуймось в гурти, але цементуймось силою любови всіх і до всіх, у цілість, так як цього хотів, як це казав і за що був розп'ятий Христос-Бог, сьогодні ще раз воскреслий в нашій уяві.

Де знайти слів, щоб висловити невисловлене? Де знайти душ, щоб це невисловлене розуміли? Поверніться німі і

(Докінчення на стор. 3-тій).

ТРАДИЦІЙНИМ ВЕЛИКОДНІМ
„ХРИСТОС ВОСКРЕС"
— вітають —
ВСІХ УКРАЇНЦІВ
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1915.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

Христос Воскрес!

Надійшов наш прекрасний Великдень, щоб знову наповнити наші серця великодно-весняною свіжістю і радістю. Здається, що в цю хвилину і думка веселіша на папір покладеться, слово миліше вимовиться та пісня голосніша понесеться. І воно певно так було б, коли б ми хоч у той один день не допускали чорних хмар до себе. Але чи можемо ми це зробити? Ми, діти цього народу, що від століть день-у-день тільки на розп'ятого Христа глядить і, побожно зітхаючи, неначе питає словами свого поета:

За кого ж Ти розіп'явся
Христе, Сине Божий?
За нас добрих, чи за слово
Істини...

Але сьогодні така щаслива днина, що треба бачити Христа не на хресті, не в неславі й терновім вінку, а у славі й перемозі. Сьогодні навіть найнещасливіша людина, якщо є в неї глибоке відчуття і розуміння Христового воскресіння, оживає і сповнюється надією. Це ж бо Великдень, свято перемоги Правди, символ вічного життя! Оживав і геній України, пройнятий подібними почуваннями, тому він і в чорній годині великих терпінь міг писати про себе і свій нарід:

Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих...

Великий поет добре збагнув глибоку містерію Христового воскресіння! Знав теж добре, чого треба до воскресіння його рідного народу.

Годі святкувати Великдень і не здійснювати хоч частинки з тої святої Науки, виявленої Христом і окупленої Ним муками і смертю на Голгофті. Тому годі нам не згадати нині теж і закованих і убогих братів наших, як хочемо святкувати Христове воскресіння справді по християнськи та бачити Україну у славі, а не прибиту на хресті.

Живемо на волі, а дехто навіть у добрім гаразді, а наші рідні в ярмі й в царстві сатани. Поет наш, живучи в країні гнету, писав „воскресну нині", щоби набрати таким чином більшої сили боронити „малих отих рабів німих". А як з нашим воскресінням в країні волі й пошани до науки Христа? І то тут, де нині усіх накликають і напоминають, що треба рятувати християнську цивілізацію і помагати нещасним жертвам большевицької тиранії.

Сьогодні день радости і хай він ним останеться і для нас. Але хай та радість запалить нас не тільки до радісного співу, але й до радісних діл, до допомоги нашим рідним, жертвам диявольського большевицько-московського режиму. Пам'ятаймо у той Святий День, що в Україну вдерся червоний сатана та що це наш святий обов'язок допомогти вигнати його звідтам і врятувати український, християнський нарід від загибелі.

Хто з нас про це забув і не хоче собі навіть сьогодні — в той Великий і Святий День — цього обов'язку пригадати, хай знає, що він ще далі намагається держати Христа на хресті. Для нього Христос ще не воскрес. В повній надії, що між свідомими і чесними українцями таких уже нині не буде, витаємо усіх Вас, а з Вами і весь Український Нарід традиційним: Христос воскрес!

Під гомін воскресних дзвонів і смертоносних гармат

Цьогорічні великодні дзвони знову зливаються з гуком гармат. Напередодні нашого Великодня мільйонова орда китайських большевиків на около 600-милевому фронті ріки Янгце почала наступ на старинну столицю країни, Нанкінґ, та на вільний ще Південний Китай. Наступ почався після того, як китайський уряд, йдучи на далекойдучі компроміси в переговорах для замирення країни, відмовився від вимаганої к о м у н і стами практично безумовної капітуляції. Китайські війська, наполовину слабші чисельно та у великій частині здеморалізовані попередніми поразками, ставлять опір. Уряд рішив „в найблищій будучності" евакувати столицю та переїхати дальше на південь.

До війни в Китаю та зв'язаних з нею перемог і невдач світ вже справді мав час привикнути. За останніх кілька десятиріч навряд чи можна б подибати багато щоденних газет, в яких під більшими і меншими заголовками не подавалося б вістки власне про війну в Китаю, та про всі її жахливі насліки. Тому й теперішній рев китайських гармат, змішаний з гомоном воскресних дзвонів, не хвилював би занадто вже справді звиклого до „китайської війни" людства, якщоб там в останніх днях не трапився був випадок, що в теперішніх обставинах може бути справді грізною пригадкою тої грізної і жорстокої доби, в якій живемо.

На два ні перед початком нового большевицького наступу, большевицькі гармати відкрили вогонь на британські воєнні кораблі, що в мирних цілях та під охороною своїх договірних прав плили по ріці Янгце. „Випадок", жертвою якого, крім м а т е р і я л ь н и х шкод, впало 45 британських моряків вбитими і понад 100 раненими, досі ще ані не полагоджений, ані не виясненний. Британська адміралтія на Далекому Сході о б м і р к о в у є справу, нараджується з американцями, посилає і одержує каблі з Лондону. Який вислід того буде — побачимо. Але який він і не був би, він навряд чи буде для кого несподіванкою.

В Америці цей випадок порівнюють з відомим „випадком Паней", що попередив другу світову війну, а вбитих і ранених британських моряків деякі газети назвали першими жертвами третьої світової війни. Американці пригадують, що після нападу на тій самій ріці на американський корабель Паней, японці — що тоді теж починали наступ на Нанкінґ — „виправдалися", дали понад два мільйони долярів відшкодовання і тільки опісля виявилося, що вони зробили це тоді тому, бо ще не були готові до Перл Гарбору, хоча пляни того ганебного нападу вже були готові. Якщоб Америка не була задовольнилася таким „виправданням" і відшкодованням, була б не потребувала переживати опісля власне Перл Гарбору. Тепер історія повторюється, хоча висліду ще важко передбачити.

Після цього останнього випадку з британськими кораблями на ріці Янґце, кожному приходить на думку Атлантійський пакт і відверто в пресі та на публичних зібраннях ставляється запит: що було б, якби цей випадок був трапився в означеному пактом Північно-Атлантійському районі? Пакт ще не ратифікований, але морально він вже зобов'язує. Яка є запорука, що такий випадок не трапиться завтра, як не з кораблем то з літаком або в будьякій іншій формі? Випадок на ріці Янґце є грізною пригадкою.

Рівночасно з большевицьким наступом в Китаю, спостерігається деякі інтересні події в Европі та на інших континентах, що в більшій або меншій мірі можуть бути не тільки в припадковому, але й пляновому зв'язку з подіями на Далекому Сході. Бо немає сумніву, що кожна акція китайських та інших большевиків є посередньо, чи безпосереньо керована з одної большевицької централі в Москві. Тим більше вражає, що з наступом большевицьких армій на далекому Сході, в Европі та на інших континентах почався такий же большевицький „мировий наступ". Раніше в Ню Йорку а тепер в Парижі представники большевицьких п'ятих колон з багатьох країн присягають, що вони ніколи не підіймуть руки на „країну соціялізму", погрожують революціями і бунтами в своїх країнах та домагаються від західних „правлячих кс „миру за всяку ціну" зі Советським Союзом. Рівночасно з европейської „ахілевої п'яти" в східно-західних стосунках, з Берліна, пускається щораз нові і настирливіші вістки, мовляв, Совети хочуть замирення і тому готові перервати дальшу бльокаду та переговорювати в справі цілої Німеччини. А в Китаю, тимчасом, ревуть гармати і гинуть британські моряки, і це діється без сумніву з того самого наказу, що й „мировий наступ" в Европі і все є без сумніву у зв'язку та тільки другою стороною тої самої большевицької медалі, на якій написано підбій і запанування над світом.

Обнова нашого життя в Америці

Сучасний настрій і зразки діяльности американських українців дають підставу до висновків, що українсько-американська спільнота усамостійнилася до тієї міри, що може жити своїм власним ж и т т я м серед безкрайого людського океану, яким є Новий Світ-Америка. Це можуть ствердити ті з-поміж нас, що сягають думкою часів з-перед першої світової війни і пережили разом з усім українським громадянством безпосередній період часу після неї.

Український Народний Комітет, який очолював політично-визвольну акцію за часів першої війни, стояв довший час під замітом розтратности сто-тисячного фонду, призбираного на визвольну працю. Безупинні напасті лівих елементів серед українського громадянства на акцію Українського Народного Комітету знівечили на довший час не тільки ініціятиву серед громадян українського роду до дальшої праці, але впоїли в загал переконання, що всяка акція, яка нагадувала б напрямок праці У. Н. Комітету, є засуджена згори на невдачу. Мало хто в тому часі здогадувався, що брак досвіду в політичних справах і недостачу обережности тодішніх народних провідників використає для поширення зневіри серед нас московська пропаганда в таких різнородних формах, під якими в тому часі ніхто не міг підозрівати діяння ворожої руки. Щойно тепер, по близько тридцяти роках, коли пляни большевиків виходять на яву, можна зрозуміти розміри такого упадку народного духа в народі, як і серед цілої української спільноти в Злучених Державах.

Не можна сказати, щоб не було в тому часі змагань прочистити атмосферу, відділити зерна від полови, вказати на різницю між браком досвіду і справжніми промахами проводу. Всі ці зусилля розбивалися об непереможну стіну зневіри в свої сили.

Зневіра поширялася ще під впливом щораз свіжих вістей про невдачу европейських українців у їхніх змаганнях до створення незалежної української держави; про знищення українських армій; про дипломатичний наступ ворогів проти України на Версайській Конференції. Підчас зневіри взяли верх руїнницькі елементи серед українсько-американської громади, які завзято працювали над с п о с о б а м и, щоб не допустити до воскресіння ідеї на американському грунті.

Віра, що в найважчому моменті Бог зсилає народові пророків, здійснилася саме в тому часі повної руїни. Політично-національна місія уряду У. Н. Р., а ще більше Уряду Західно-Української Республіки, положила таму дальшій деморалізації національно думаючих громадян українського роду. Кинений в такому часі місією Західно-Української Республики з Вашингтону заклик за зібрання стотисячної Позички Національної Оборони допоміг горстці недобитків зібрати свої сили і створити опір проти деморалізаторів народнього життя. Під проводом місії не тільки зібрано, але й перевершено позичку, а в одночас створено нову політично-національну установу, Обєднання Українських Організацій в Америці і під її проводом пішла дальша правильна народна праця.

Друга світова війна знову знівечила змагання українців на рідній землі до створення неазлежної української держави. Одначе, ця катастрофа не мала такого деморалізуючого впливу на життя й працю американських українців як попередня невдача. Вже підчас війни, не зважаючи на співпрацю Злучених Держав з большевицькою Росією, українська спільнота в Америці пильно оберегалася топорищ московської сокири. Большевицькі елементи і їх сопутники які вживали американського уряду на знищення української визвольної ідеї серед американського громадянства українського роду, не вспіли довести до бажаної ними поновної руїни українського життя в Америці. Як тільки показалася н а г о д а, творчий український елемент покликав до життя Український Конгресовий Комітет, який став на чолі політичної діяльности американців українського роду у всебічній праці, включаючи й підтримку для визвольних змагань української еміграції в Европі.

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, покликаний до життя за спонукою У к р а ї н с ь к о г о Конгресового Комітету, це свідоцтво, що „сто раз упадем і сто раз повстанем" — як співав колись Марко Мурава. Хто з нас памятає стихійну працю ЗУАДК проти стоголової комуністичної гидри, очолюваної людьми з Рошіен Ріліфу, такий може тільки ствердити, що чиста, незабарвлена большевицькими кличами, українська ідея, це творча сила, на зразок високої релігійної ідеї. Це ідея визволення народу, і визволення одиниць з духової неволі, яку защепила Москва навіть серед провідних одиниць наукового й мистецького світу. Ця українська ідея здобуває фанатичних визнавців серед українських мас, і приятелів та прихильників для українських визвольних змагань у цілому світі.

Американсько - українська спільнота навчилася вже розрізняти, хто йде по лінії визвольних змагань, а хто снує сіті для поневолення України. Припадково ті самі сили, що діють для поневолення України, зійшлися разом з елементами, які грозять великій, вольній і демократичній Америці. Тому тісно сплелися з собою українські визвольні змагання з оборонними змаганнями американської демократії.

Свідомі подвижники визвольних змагань українського народу можуть тепер сміло повести працю, започатковану перед двома роками Пан-Американською Українською Конференцією за покликання до життя Вселюдного Українського Конгресу. Пора для такої справи вже дозріла, треба її тільки використати.

С.

Теодор Курпіта.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес! Христос Воскрес,
Неначе срібний відблиск лез —
Несеться чутка благовісна...
Чи-ж може бути кращий зов?
Чи-ж може бути краща пісня?
Христос смерть смертю поборов!

Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Сповнилось чудо із чудес
І Він, катований, пробитий,
Із гробу встав в славі Своїй,
Щоб всім осліпліня засвідчити,
Що Правда-Бог — вовік живі.

Христос Воскрес!, Воскрес із гробу!
Встав Той, що знищить люту злобу,
Встав Імператор, чину Син!
Воскресло сонце правди світа,
Що юним серцям молодим
Промовить: Смертю смерть боріте!

Христос Воскрес! Вже дзвонять дзвони
І понад заспані загони
Воскресний гомін лопотить...
Чи в хмарах грім?
Чи сніговія?
Гей, гляньте!

...Військо в бій спішить —
А з ним воскресший наш Месія!

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

15)

Ви мені кажете, що треба все зрозуміти і терпляче зносити; ви збираєтесь страждати десять років у таборах, а я за першої ж можливости знову зірвусь, і хай вона буде тричі проклята, ця сталінська перековка! Нехай спочатку сам Сталін, цей великий грабіжник і людожер, перекується на порядну людину, а тоді вже береться за нас.

Скажіть мені, будь ласка, — продовжував він схвильовано і гаряче, — чому, наприклад, коли один грабіжник, чи два, три, п'ять, навіть сто грабуватимуть інших, то це зветься бандитизмом, розбоєм, злочинством, а коли цих грабіжників і бандитів збереться, скажемо, мільйон, то це вже не банда, а совєтська влада? На якій же цифрі кінчається банда і починається влада „вождів" людства, — на 101 чи 1001-й. Коли Сталін сидів у царській тюрмі, він так само вважався бандитом і арештантом, а тепер він раптом став „батьком", мудрецем і великим вождем". Нічого не розумію! Увечері, виходить, ліг спати бандюгою, а на ранок прокинувся державним мужем, та ще й великим. І не снилось йому, либонь, нічого, а прокинувся всесоюзним „паханом". Штука, — га? Заліз під ковдру якийсь Васько Косой, а виліз із-під нього совєтський ґеній. І пішла гуляти „малина". Та ще й яка! Тут тобі й іноземні дипломати вклоняються, і всякі полохливі архиєреї моляться за тебе Богу, і Академія Наук визнає ґеніяльність Васька Косого, і сам навіть американський президент компліменти йому розсипає. А тюремні камери, де між двома черговими грабунками відсиджувався Васька Косой, або хати, де він жив під час заслання, перетворюють на музеї... „Дивіться, мовляв, товариші й інші громадяни, ось на цьому ліжку спав цей самий Васька Косой, а за цим столом він щось там обмірковував (напевне, про те, як йому звідти драла завдати та знову налітати на банки й потяги); а це ось одна з його кличок, під якою він обробляв свої кавказькі витівки; а це його друзі і „кореші з банди", і т.д., і все такого ж наукового й музейного роду!

Раніш, скажемо, Академія Наук чи дипломат Ваську Косого за „золотаря" до себе не взяв би, а тепер портрети його чіпляють на стіни своїх кабінетів, книжки про нього пишуть і припасовують до його справ науки різні, що він рівний із сонцем і з невмирущими богами... І от, коли я всю цю мерзоту збагнув, мені огидні стали всі подібні професори, архиєреї, вчені, політики й інша „культурна шпана"! Та й ви не розтлумачите мені цієї хитрої штуки з пробудженням Васьки чи Йоськи Косого! Клянусь вам своєю волею, що на це ніхто доладу не відповість, навіть анархісти. Так само, як неможливо сказати, де кінчається не юрба і починається юрба. Один, два, п'ять, десять чоловіка — не юрба, тисяча — юрба, а де між ними межа? Один, два, п'ять — грабіжники, а мільйон — совєтська влада. Ліг спати бандюгою Васьком Косим, а прокинувся великим Сталіном! Виходить, що весь секрет у силі влади. Хапай спочатку мокру білизну з вірьовок, потім валізки, потім банки і потяги, а далі, запускаючи пазурі свої в хвіст і в гриву проклятої влади, вибивай із сідла тих, що насиділися в ньому, міцніше вмощуйся в нього сам і підставляй пику свою для малярів-мистців, фотографів і всяких поетів. І полетять портрети твої по всьому світі, а вірші — радіом.

А Васька Косой посміхається: „Покликати до мене негайно академіка м у з е й н и х справ, і нехай він вивчає, анахтема геморoїдальна, мої відмички, клички, фото-знімки і іншу злодійську грамоту! А інші вчені нехай візьмуться за мої пазурі, польці, п'яти й інші ґеніяльні члени тіла, щоби знали всі, хто такий Васько Косой, коли влаштовуватимуть мені чергову овацію з вигуками „ура!" — Ха-ха-ха!

Подумайте тільки: академики вивчають Васька Косого і вітають його! Ха-ха-ха!

Орденоносні геморої вивчають злодійські відмички Васька Косого і його урок, ха-ха-ха!

І Мартин Задека став нестримно реготати, дивлячись на своїх колеґ, що грали в карти — „майбутніх мудрих учителів і вождів людства".

— Значить, — продовжував він, насміявшись, — уся суть у силі, у владі, у тому, хто кого швидше обкрутить? А якщо так, то я тим часом залишаюсь урком, та ще й „паханом". Я часто питаю себе, що б відповів на це мій небіжчик батько? Коли б він відповів мені те саме, що й ви кажете, то я...

Він зупинився, не договоривши початкової ф р а з и, швидко підвівся з мар, подякував мені за розмову й почав дивитися в вікно, наспівуючи слова — Есеніна із „Листа до матері":

...„И молиться не учи, не надо
Прошлому возврата больше
нет.
Ты одна надежда и отрада,
Ты мой тихий, невечерний
свет".

Потім він знову підійшов до нар і, з сльозами в очах, дуже тихо промовив:

— Я дуже хочу стати іншою людиною... такою, як був мій батько... Так хочеться правди, і над головою — куточка чистого, праведного неба з ясним сонцем і яскравими зорями!

Він мотнув головою, ще раз потиснув мені руку, дякуючи за розмову, і мовчки відійшов до своєї компанії.

Я дивився на нього і думав, скільки сотень тисяч молодих людей, подібних до Мартина Задеки, скалічила злочинна банда большевиків, і хто заспокоїть їхні бентежні душі?

о. П. Корсуновський.

БУЛО КОЛИСЬ...

Христос Воскрес! Золотоверхий Києве! Який Ти прекрасний! Який святий у Великодну Ніч!

Чи є в Тобі яка жива істота, котра бажала б спати, не жити Твоєю красою, і красою ночі Воскресіння? Нема!... Скрізь радість! Свята радість!...

І в звичайні дні кипить в Тобі життя. Але в Святу Ніч — Ти Єрусалим, Український Єрусалим!

Христос у гробі ще, бо вечір ще Великої Суботи. Але Ти знаєш, що після ночі наступає день, що після бурі, мряки, злив — настане ясна погода, заблищить ясне сонечко, загріє повітря, землю, залле своїм промінням, як дощем, вселенну всю. Закличе до життя усе, що є живого у півсні: і людей, і звірят, і пташок, комах, дерева, цвіти і шовкову травичку.

Це знає Київ. Знає, що після темряви над світом запанує світло. Над злом добро верх візьме. Страждання скінчаться, загояться і страшні рани; із ненависти виросте Любов, як із ненажерливої отруйливої гусені метелик вилетить прекрасний, як із шкаралупи вилупиться й зацвірінькає пташок і заспіває на ввесь світ, сповістить, що він живе вже, що він уже зазнав радости життя...

Ти й те знаєш, Золотоверхий Києве, що трохи ще часу, і життя переможе смерть. І Ти готуєшся зустрінути його. Як кров тече по жилах, так вулиці Твої і перевулки наповнені людьми, — людьми, котрі чогось чекають, чогось, що дасть поживу їм, їх душам та серцям, що зірве, розіб'є віковічні кайдани зла, як сонце весняне руйнує льодові окови суворої зими.

Як кров пливе по жилах до джерела життя людини — серця, так по Твоїм, о, Києве Святий, дорогам, вулицям та майданам люд прямує до джерел життя духовних, до Божої Премудрости, до Софії — твердині народу, духа українського. В ній бо витає дух творця її — українського князя Ярослава, вдячним народом Мудрим названим.

Свята Софіє! До Тебе линуть всі серця Народу Українського. Ти осередок дум і мрій найкращих! Ти гасло й прапор всіх змагань синів многострадального народу нашого! Ти бачила Голгофту, муки, сльози синів й дочок Твоїх. Ти бачила татар, Боголюбського Андрія московського. Але Ти бачила і переживала й радощі Воскресіння, коли наблизився до Твоїх мурів у славі Переможця й Визволителя Вітчизни наш Богдан Преславний, коли в новітніх часах на Твоїм майдані перед Лицем Твоїм наш нарід почув слова волі, слова незалежности, слова з'єднання ворогами розлучених.

Ти поневірена була чужинцями. Вже інші голоси та інша мова наповняли Твої стіни. Але, „жива правда у Господа Бога!" Після довгої - довгої темної ночі настав світанок, зійшло сонце. Прокинулись люди від довгого та тяжкого сну... і знову Твої старі мури почули давні голоси, почули Рідне Слово. Невимовна радість!...

Як морські хвилі, що котяться одна за одною, так пливе нарід до Св. Софії, наповнює собою величний храм, заливає всі куточки, всі простори. А з середини собору, з-перед Св. Плащаниці, над котрою стелиться дим фимияму, доносяться слова Діяння Св. Апостолів. Як мило і радісно слухати Св. Письмо в рідній мові!

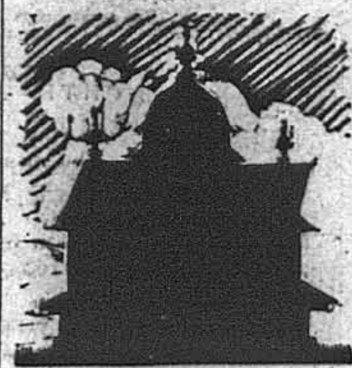
І кожне слово западає глибоко в душу людини, і кожний подивляє ті труди, які несли Св. Апостоли для розповсюдження по землі Науки Великого Учителя.

Ось дочиталися „до Христа", до пів дванадцятої години ночі, коли з дзвіниці Св. Софії заграв понад усім Києвом могутній звук дзвону — Рафаїла, жертвованого козаками Сагайдачного після вдалого походу на турків. З того срібла, яке здобули вони від турків з малою домішкою міді і вилитий той дзвін.

Йому відкликнувся ще більш могутній голос дзвону „Братського" з дзвіниці Печерської Лаври, а за ним загули і дзвони зо всіх київських церков. Повітря здригнулося від радощів. Зараз же наступить мент перемоги Світла над темрявою. Зараз будуть розторощені пекольні брами й відчиняться Райські Двері...

Рівно в північ повітря здригається ще більш, ще більшою радістю наповняється — це „задзвонять в усі дзвони". Всі храми заливаються морем світел лампіонів, що ними обвиті зані стіни та бані церков, і тисячі свічок в руках людей. Виходять хресні походи: До голосів дзвонів приєднується спів народу: „Воскресіння Твоє, Христе Спасе"...

Невимовно чаруюча картина, коли навкруги церков ідуть

з хрестами, хоругвами, образами, заквітчаними вишитими рушниками, великі натовпи народу із свічками в руках серед темної Святої Ночі!

Обійшли тричі. Похід зупинився перед зачиненими дверима Св. Софії.

Старенький Митрополит, обранник і улюбленець народу, починає: Слава Святій... а потім голосом повним радости та торжества: Христос Воскрес... — із мертвих, смертю смерть здолав, і тим, що у гробах, життя дарував!... — підхоплює священство.

Захоплено далі повторює народ. І понеслися до Небес, до Престолу Переможця смерти звуки пісні Перемоги...

Хвилини неземної радости, невимовного зворушення. Здається, не тільки душі людські піднеслися до Неба, але й уся природа, і, навіть, холодні мури стін разом з людьми приймають участь в цьому торжестві.

Ось звертається старенький Митрополит з радісним окликом до людей: — Христос Воскрес!

— Направду Воскрес! — лунає з глибин сердець тисячів людей.

Відчиняються двері. Входять в Храм, а з хорів наче пісня херувимів гремить радісне: Христос Воскрес...

Великодня Заутрення. За нею безпосередньо Служба Божа - Літургія. До шостої години тягнеться відправа. Але обличчя людей — світлі. Не видно на них ніякої втоми, хоч і в останні дні зовсім люди не мали спочинку, готуючись до зустрічі Світлого Празника, а в цю Святу Ніч ніхто не відпочивав. Радість перемогла втому.

Закінчується Свята Відправа і знову хресний похід вирушує на обхід церкви, а навкруги її рядами розставлені кошики з великодними стравами для посвячення.

На Сході, наче золото розлилося по небі. Великодній світанок. Світло його бореться і проганяє темряву ночі. Христос Воскрес! Немає ночі, немає темряви!

Повітря напоєне весняними ароматами бруньок на воскресаючих деревах, наповнюється різноголосим веселим щебетанням пташок — і вони співають славу Воскресшому. І так легко-легко дихається...

І повітря, і дерева і пташки, і вся природа співає: Христос Воскрес!

Світло, Правда, Любов — Переможці!

Кайдани розбиті, ярма скинуті, — а над всією стражданною землею розстелився ніжний, світлий серпанок волі. І в змучених стражданнями душах людей запалали почуття братерства. І приятелі, і вороги, і знайомі й незнайомі в священній радості ідуть один до одного в обійми. Христос Воскрес! — Воістину Воскрес!

Було колись...

А тепер Тебе, Свята Софіє, і Тебе, Золотоглавий Києве, знову окутали темні льодові хмари з півночі..

І друг друга обнімім

(Докінчення зі стор. 1-шої).

глухі до сонця, до світу, до історії, до Бога і ви там узріете істину. Істина є Любов! Нею Христос переміг імперії і імператорів, переміг простір земної планети і дійшов до нас! Чого ви боїтесь, що люблячи брата свого, що зве себе іншим івцем, ви лекше його з'єднаєте для себе, ніж коли ви його ненавидите? Ваше „івство" тлінь, мізерія, сьогоденне, а справа наша це по своєму вічність, а головне це наше життя, або не життя. Зрозумієте це — будете, не зрозумієте — згинете!

Вертаючись до Христа, до його „Христос Воскрес", ми вертаємось здалека десь туди, де наші небо і земля, де наші живі і наші мертві. Якраз у ці урочисті дні ми стільки переживали там доброго і радісного. Як тоді дзвонили дзвони — дзвони батьківщини! Як шуміла звучна мова розрадісненних уст! Як дзвеніла пісня „Ой, вже весна, ой, вже красна і з стріх вода капле", як виводили наші дівчата свого кривого танка на цвинтарі, як ми йшли на могили і нашим вмерлим казали „Христос Воскрес", а вони нам відповідали мовою, яку ми виразно чули: „Воістину Воскрес!". А йдучи до дому — лишали на могилі дві червоні крашанки, бо знали, що ті там і ми тут такі саме живі, як не во плоті, то в дусі, у небі, у вічності. І так було добре, і так було розумно, і так було правдиво.

Так має бути. Мертві і живі, народжені і ненароджені, дома і не дома, добрі і не добрі, розумні і не розумні — все то ми. Все то народ. Все то люди.

Далекі від того місця ми були в ці одні там. Ми трохи втомлені. Але ми клянемось, що ті що вірять — сильні, непохитно сильні в своїй вірі і наша втома це тільки втома тіла. Ми знаємо, що нас не в'бють не так легко ті, кому цього хочеться, бо ми віримо у вічне Воскресіння. З нами направду Бог, бо Він тільки з тими, що Його чують. Христос Воскрес! Христос Воскрес! Христос Воскрес!

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВОСКРЕСНЕ І ПРОСЛАВИТЬСЯ

Воскресіння Христове...

Я сиджу за круглим родинним столом. В моїй голові плутаються думки. На хвилину закриваю очі, і переді мною розкривається панорама Золотоверхого Києва: гудуть великодні дзвони Софії, Володимира, Андрея. Гудуть дзвони на кожному майдані, гудуть дзвони на кожній вулиці, на кожному провулку. В передзвонах чується якісь величаво-урочисті мелодії, що перемішуються з мелодіями співу хору Св. Софії і утворюють якусь чудодійну небесну сімфонію:

Христос Воскрес із мертвих,
Смертію смерть подолав,
І тим, що у гробах
Життя дарував.

Тисячні маси. І я серед них. І мене радість обгорнула, ніби струм. За звичаями предків народ христосується — цулується. Один одному дарує червоне яйце...

На обрії показуються золоті пасма сонця. Народ несе додому свячене. І ще, здається, не пробігло й пів години, а навколо церков життерадісна молодь співає гаївок. А дзвони гудуть, і звуки їх десь далеко переливаються в низині сірих хвиль Дніпрових...

Я розкрив очі. Передімною сидить моя вистраждана родина. На столі свячене: паска, яйця, ковбоса. Країна Свободи прийняла мене як рідного. Але рука моя не хоче простягається до їжі. Розум нагадав, що столицю моєї землі ворог перетворив в пекло: церкви зруйновано, святі місця розгорено. Замовкли дзвони, зникла радість. Їх замінили важкий стогін і ридання братів моєї крові. Вони не спекли св. паски, бо не мають з чого, вони не красили червоного яйця, бо ніде взяти. Дородну пшеницю, м'ясо, яйця, цукор і вино пограбовано і вивезено до ненаситної Московії.

Обдурена, пограбована, сплюндрована столиця моєї батьківщини, як і вся земля нації сином якої я є, день Воскресіння Христового святкує в жалобі. Тому і мені не дуже смачно їсти цей ситий св. хліб, бо мені хочеться поділити страждання моїх братів і сестер.

І хоч київські дзвони мовчать, але в глибині моєї душі вони дзвонять. Дзвонять, бо вірую, що їх хвилева мовчанка є перед великою радістю. Замучений ворогами Христос Воскресе, воскресне й замучена ворогами Україна. Воскресне й прославиться своїм чином і ділами, як Соборна Незалежна Держава.

Тоді тзвони столиці моєї батьківщини не замовкнуть ніколи.

Ол. Зозуля.

Микола Кокольський.

КРАПЛИНА КРОВИ

(Великодня легенда).

Кам'яниста гора. Розпалене сонце сипле жар. Земля давно вже віддала свої останні соки. Розсипається в пил. Тріскає розпечене каміння. Дрібна травинка ще тут і там виглядає зі щілин, видихує рештки живущої рідини, вкривається смертною жовтизною, в'яне і тихо вмирає.

Пташина, стомлена спекотою і спрагою. З отвореним дзьобиком шукає одробини холоду. Тільки ящірки прилягли до жаркого каміння і швидко-швидко дихають.

На верху гори рядом три дивні дерева, без гілля, без листя. Три хрести. Ледви отесані з грубої тріски. До крайніх привязані туго мотузками, за руки і ноги, людські тіла. Ще живі. Глибоко в'їлося мотузз'я в тіло. Болюче натягнені руки корчаться в страшних судорогах. Зі свистом добувається віддих з розтягнутих грудей. Сухий язик пробує звогчити засохлі уста. Перекривавлені очі блудним зором блудять по землі. В голові шум. У висках кров намагається розірвати жили і тріснути струмком. І страшний проклін паде важким каменем.

І на середущому хресті розп'яте тіло. Та не прив'язане шнурами, а таки просто прибите грубими цвяхами до дерева. Під тягарем тіла цвяхи роздирають руки і ноги. Страшні рани чорніють засохлою кров'ю. Болюче напняті ребра ледви ворушаться, втягаючи одробину повітря. Сонце випиває з обнаженого тіла останні краплини води. Сухі, сірі уста тріскають глибокими розпадинами. Біль врізується гострими рівцями-морщинами коло уст. Замкнені очі на склоненій голові, прибраній дивним вінком із гілок колючої тернини. Тільки страшні судороги стрясають десь-колись цілим тілом. І щороз тихше шепочуть спалені уста.

Довкола німа пустка. Ще недавно ревіла тут стотисячна юрба. Вона прагнула людської крови. А коли наситила своє вовче серце людським горем і терпінням, пішла спокійно в своє леговище. Тепер заїдає зі смаком своє печиво і до діточок говорить пестотливі слова устами, що сьогодні ж ригали проклонами, і гласкає дитячі головки руками, що сьогодні ж бичували з погордою скатовану людину...

Та ні! Не пуста гора. Під середущим хрестом дві скулені, жіночі постаті, закам'янілі з болю.

І ще одна жива істота, дрібна пташина, ластівка. Прилетіла звідкись, сіла на рам'я хреста, тай щебече. Співає про те, який світ гарний, яка прекрасна голубінь неба, яка чарівна купіль у золотих проміннях сонця, яке велике щастя покласти гніздочко в затишному місці і вивести діточок. Людини не боїться пташина. Її люблять за веселу, щебетливу вдачу. От і тепер щебече пісоньку отсій людині, що так якось дивно розвела свої руки, що так чогось тихо — тихенько зависла між небом і землею. Ба! Але ж бо в голову людини вбилися гостре колючча тернини. Це ж болюче. А може би так попробувати витягнути колючки... І пташина сідає на склонену голову, хапає в малий дзьобок терня та намагається з усіх дрібненьких сил витягнути його. Даремні твої зусилля, пташино! Надто сильна людська злоба. Тільки одна колючка дрогнула. А з під неї виплила груба, густа, аж чорна краплина крови і багром всякла в пірячко на дрібнім, щебетливім горлі пташини.

І піднімаються опущені, важкі повіки. Лагідний, добрий зір паде на пташину. Ласкавий усміх на зболілих устах, і тихе, сердечне слово.

Благословенна будь, мала пташино! За твою щиру пісоньку в тяжку годину. За твоє добре серце. Твої діточки будуть по віки носити на своїм пірячку оту мою краплину крови...

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Замісць висилки великодніх побажань зложив Василь Шабатура з Пітсбург, Па., $25 на політичну працю УККомітету.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ

З нагоди Христового воскресіння зложили в домівці У. Н. Союзу як „великодню писанку" замісць висилки святочних побажань на допомогову акцію ЗУАДКомітету і політичну працю УККомітету по $25: М. Мурашко, Д. Галичин, Р. Слободян, Л. Мишуга. По $20: С. Шумейко, А. Драган. По $5: С. Демидчук, С. Гладкий, Я. Кулинич.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

желає

П. Стасюк

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

для членів Українського Народного Союзу в Джерзі Сиmі, Н. Дж.

— засилає —

Dr. N. VOSTROSABLIN
121 Grand Street, Jersey City, N. J.
BErgen 4-5522

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

бажають усім

УКРАЇНЦЯМ З ЙОНКЕРС, Н. Й.

Дучинський
дочка АННА
й зять ВАСИЛЬ ЧЕРКО

111 YONKERS AVENUE
Tel. YOnkers 3-6121

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА ПІВДЕННИЙ КИТАЙ

Нанкінг, 22 квітня. — Два китайські большевицькі „вожді", генеральний секретар комуністичної партії, Мао Цетунг, і головнокомандуючий большевицькими військами, ген. Чу Тег, дали вчора офіціяльний наказ своїй мільйоновій червоній орді почати генеральний наступ на урядову оборонну лінію на ріці Янгце. Наступ почався на цілому, около 600-милевому фронті, як теж комуністичні війська на інших фронтах дістали наказ починати акцію за „остаточне визволення" Китаю від решток свободи, яка там ще залишилася. Згідно з потвердженими урядово повідомленнями комуністичної радіовисильні, три большевицькі армії вже переправилися через ріку та створили свої мостові причілки на південному березі Янгце 80 миль на схід від Нанкінгу. Бої і зв'язана з ними політична акція продовжуються.

ЧОТИРИ БРИТАНСЬКІ КОРАБЛІ ЖЕРТВОЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО НАПАДУ В КИТАЮ.

Шанггай, 22 квітня. — Протягом останніх трьох днів чотири британські воєнні кораблі на ріці Янгце були ціллю для большевицьких гармат. Крім повідомленого вже обстрілу корвети „Еметист", що з вбитими і раненими на покладі лежить на мілині біля одного з островів на ріці, большевики відкрили вогонь і пошкодили важкий крейсер „Лондон" та корвету „Блек Сван" і нищильник „Консорт". Всі втрати на британських кораблях виносили щонайменше 45 вбитими і понад 100 раненими. Тільки корвета „Еметист" не могла плисти дальше, а інші кораблі були відносно лекше пошкоджені. Вони відповіли на вогонь та заставили до мовчанки кілька большевицьких батерій. Моряки, що врятувалися або яких врятовано з „Еметисту", потверджують, що большевики сікли їх кулеметами ще й тоді, як вони вже були у воді та плили власними силами до берега. Британські кораблі мали всі належні відзнаки, як теж їх приявність на ріці була міжнародньо-правна.

СЕНАТ УХВАЛИВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПОБУДОВУ МЕШКАНЬ.

Вашингтон, 21 квітня. — Серед бурхливої дискусії сенат ухвалив 57 голосами проти 13 законопроєкт про вичищення бідних заулків по містах та побудову нових мешкальних домів прилюдним коштом. Сен. Джан В. Брікер зголосив поправку до законопроєкту, щоб заборонити вирізнювання рас при винаймі мешкань, одначе ця поправка перепала 49 голосами проти 31. Відкинення поправки спонукало південних сенаторів голосувати за законопроєкт.

ВИДАТКИ НА ОЗБРОЄННЯ ЕВРОПИ У ВИСОТІ ПІВТОРА БІЛЬЙОНА.

Адміністрація зголосила перед сенатською комісією закордонних відносин потребу висигнування $1,450,000,000 на озброєння Европи. З тих грошей $1,130,000,000 мали б дістати країни, які приступили до Атлантійського Оборонного Договору. Решта грошей в сумі $320,000,000 має піти на допомогу Греції й Туреччині.

РЕЗИГНАЦІЯ СЕКРЕТАРЯ ВІЙНИ; НОВИЙ АМБАСАДОР ДО ФРАНЦІЇ.

Президент Труман прийняв резигнацію Кенета К. Рояла зі становища секретаря війни. Його місце займає докищо його помічник. Президент вивів теж, що амбасадором до Франції іменований Дейвид К. Брус.

ЗА УЧАСТЬ В ЗАРОБІТКАХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ВУГЛЕКОПІВ.

Питсбург. Юнія Юнайтед Майн Воркерс оф Америка вийшла з домаганням скорочення годин праці в найближчому контракті, вищої доплати до добродійного фонду й признання засади, що майнерам належиться участь в зисках підприємств як дивіденда.

НОВІ ЕМІГРАНТИ З ЕВРОПИ.

Кораблем „Мерсі" прибуло до Бостону коло півтори сотні українських імігрантів з Европи. З них 60 приїхали під опікою ЗУАДКомітету, решта через інші комітети, а найбільше через Католицький Комітет. На Великодню Неділю заповіджений черговий приїзд корабля до Бостону з коло 200 українців. Місцевий Український Допомоговий Комітет в Бостоні має роботи повні руки при зустрічі гостей. При цьому треба підкреслити факт, що в цьому комітеті, енергійним головою якого є інж. Хомин, працює головно місцева американсько-українська молодь. До летунського майдану Айдлвайлд, Ню Йорк, заповіджений приїзд літаком 56 воєнних сиріт з різних країн Східної Европи під опікою ІРО. Сиротами мають зайнятися комітети, які помагають при перевозі нових імігрантів. Найближчий транспорт імігрантів до Ню Йорку прибуде кораблем Ген. В. С. Ланґфіт у вівторок 26 квітня. У середу приїде корабель Ген. М. С. Герсі.

СПІВВИННОГО У ВБИВСТВІ ПОЛКА ЗАСУДЖЕНО НА ДОСМЕРТНУ ТЮРМУ.

Салоніка, Греція, 22 квітня. — Грецький карний суд засудив вчора на кару досмертної тюрми грецького журналіста Стахтопульоса, якому доказано і який признався до посередньої співучасти у вбивстві американського кореспондента Джорджа Полка в травні минулого року. Полка вбили комуністи. Мати Стахтопульоса, що відповідала перед судом за те саме обвинувачення, що й син, була звільнена. Безпосередні вбивці Полка, двох відомих грецьких комуністів, своєчасно вспіли втекти.

КУРКУЛЬСЬКА ВІЛІЯ

ЗБІРКА НОВЕЛЬ
ДОКІЯ ГУМЕННА

Зміст: 1. Пахощі польових квітів; 2. Сосна чекає чуда; 3. Барбос Пятий; 4. Куркульська вілія.

Ціна 15 центів.

Замовлення враз з належитістю слати до:

"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК ПИСАТИ ПИСАНКИ?—В Шікаґовській газеті „Шікаґо Трибюн" і в „Ди Геммонд Таймс" була поміщена ця картина з широкими поясненнями, як писати „світової слави українські писанки". Демонструє цю „техніку" п-нна Анна Миленька з Геброн, Індіяна, яка працює в офісі Карнеґі-Ілиной Стіл. Вона є донькою старих членів У. Н. Союзу. П-нна Миленька, що бере, як нам пише Союзовець А. Цебак, активну участь в українському житті, заявила йому, що повезе свою колекцію писанок на найближчу конвенцію Української Молоді Північної Америки, яка відбудеться у вересні. Буде там заохочувати наші дівчата до плекання цеї галузі українського народного мистецтва, яка знаходить серед американців справжній подив. „Геммонд Таймс" помістив ще окрему картину з писанками.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОС, МАС.

Приїзд імігрантів до пристані.

Упродовж останніх тижнів приїхали до нашого порту три кораблі з новими імігрантами, між якими було кілька сот українців. Після прибуття до Бостону вони мали розіхатися в різні сторони.

Саме для допомоги при переїзді українських імігрантів з порту до їхнього нового пристановища за спонукою Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету перемінено місцевий Український Допомоговий Комітет на Український Переселенчий Осередок, як про це вже була згадка в „Свободі" кількома наворотама. Звичайно на час приїзду корабля з новими імігрантами приїздить сюди генеральний директор ЗУАДК, д-р Володимир Ґалан, а теж і по черзі представниці нюйорського Українського Переселенчого Осередка для фахового полагодження різних правних формальностей нових імігрантів і для переведення їх до залізничих потягів.

Такі, на перший вигляд, дрібні справи, багато заважують на вироблення погляду імігрантів про новий край і про стару українську іміграцію. Це дає теж імігрантам душевну полекшу після пережитих страхіть підчас війни в Европі.

При розсиланні імігрантів Український Комітет зрозумів значення гостинности і єдиний між усіми іншими комітетами дає своїм гостям перекуску в формі сендвичів, молоко, а теж овочі й нерідко ще що інше. Особливо опікою Українського Комітету втішаються діти й їхні матері і тому нераз можна завважати на обличчях нових імігрантів сльози радости. Жаль тільки, що наш комітет не може постаратися за подібний привіт для інших українців, які приїздять за посередництвом інших комітетів, одначе це не в нашій силі. Кожний комітет має обовязок допильнувати переселення своїх людей і інші не мають права йому перешкоджати.

Нові українські імігранти після виходу з корабля побачуть членів Українського Комітету з українськими опрасками на раменах. Коли ж ще їм доведеться завести розмову в українській мові при полагоджуванні правних справ і дістати поради, що дальше робити і куди їм іти, то можна зрозуміти їхню радість. Для нас, давніх громадян, це самозрозуміле, але для свіжих це новість: Велика Америка вітає їх їхнім рідним словом!

З поодиноких осіб, які останніми часами дають пораду при висіданні належить згадати пань: Анну Курилу й Катерину Пелешок з Ню Йорку і місцевого інженера Володимира Хомина, американця українського роду, який може бути взірцем для інших таких американців. Він просто перейнявся ідеєю допомоги українському обездоленому народові і віддає свої найкращі зусилля для цієї цілі. Це ще більше підносить на дусі недавніх скитальників.

Ще одну місію сповняють члени Українського Комітету, коли роздають новоприбуваючим українську газету, щоб мали нагоду зміста зазнайомитися з українським життям і працею в Злучених Державах. Вони мають час перечитати газету в дорозі і на залізниці і так скорочують собі вижидання на зустріч з своїми рідними вже на місцях. Теж мають вони нагоду від нас довідатися про Український Народний Союз й інші українські народні установи, а це дає їм спроможність опісля зорієнтуватися в ширшій діяльності цілої української спільноти в Злучених Державах.

Коли започатковану ЗУАДК і переводжену в життя на місцях працю будемо постійно мати на увазі, то колись не треба буде робити самим собі закид, що ми занедбали важливу нагоду для обєднання одною думкою ново прибуваючих братів із давніми. Це є згідне з християнською наукою і сподіваннями наших національних пророків.

М. Давискиба.

Зі Спорту

ГЕЙ, ХТО В СИТІ — ОЗОВИСЯ!

Слово до „европейських" футболістів в Америці.

Говорити про те, чим був для нашої громади футбол у рідних сторонах, значить, переповідати дуже поважну главу нашої побутовщини і змагань, у часі між двома світовими війнами; далеко поважнішу, ніж це здається людям, що все ще їдуть волами (чи колясками) минулих століть.

Залишим на боці тіловиховну сторінку одинадцяти (чи пак двадцятьдвох) молодих людей: дух товариської співпраці для спільної мети — перемоги, дух малої „мирної війни", безперечно, дає футболістам багато. Але куди більшу роботу ця геніяльна спортова гра робить поза лініями грища — на трибунах і партері глядачів. Хто може легковажити факт, що тисячі молодих і старинних людей що — неділі могутньою громадою збиралися на свіжому повітрі, щоб радіти й боліти зі своїми рідними вибранцями, щоб вести їх до боротьби і загрівати до найвищих зусиль для перемоги рідних кольорів?... Подібно, як продукти духової культури, спорт виявив себе успішною зброєю в боротьбі за само збереження загроженої міської частини населення поневоленого народу. Може, під деяким оглядом, навіть гострішою: бо там, де йде боротьба за перемогу над чужинцями — поневолювачем, там національні почування говорять найрізкішою мовою, а здобута перемога насовує питання остаточної перемоги над ним — на грищі збройної розправи народу.

На еміграції спорт, зокрема ж масовий футбольний, дістав ще більшу питому вагу: у хвилини дрібних територіяльних непорозумінь дрібних людей національні відзнаки на грудях наших змагунів одним і другим показали, де, чуже, вороже, — а де наше, українське; у хвилини шарпання, гонення перемоги наших спортових дружин підсказували благословенну думку: що ми не засуджені на постійні поразки, що одної днини ми — так, як і на грищі — почнемо бити й гонити своїх гонителів.

Тепер, коли ми опинилися за океаном, перед нашими спортовцями відкрився новий відтинок праці: зібрати наших порозкиданих по величезних містах людей і показати їм, що вони не одинокі, що їх тут ціла громада. Такі масові сходини піддадуть їм духа і почуття збірної сили не в меншій мірі, як благородне тремтіння за перемогу своїх рідних кольорів на грищі.

Перший лід на замороженому дотепер ставку вже проламаний: в Ню Йорку вже від року живе і змагається Український Спортовий Клюб. Тепер ідеться про те, щоб з цієї дитини в найкоротшому часі зробити справжнього „котигорошка" — для скріплення серць українських скитальців і слави української тіловиховної культури. Шляхи до мети прості: спровадити до Ню Йорку чільних змагунів з Европи, вступати в члени клюбу і ходити на його змагання.

Місцева справа Ню Йорку? — Боронь, Боже! Ці слова відносяться так же добре до активних спортовців і спортової громада в Филаделфії, Вініпеґу, Буенос Айресі чи Сіднею. Де б вони не жили, ми кличемо їх: — Гей, хто в місті — озовися! Та викрешем духа на спортовім грищі — не журися;...

оНо

Нові імігранти

Українці, що приїжджають кораблем „Дженерал Гавз" до порту в Бостоні дня 23. квітня та старанням ЗУАДКомітету у Филаделфії:

Біловчук Василь, Богданна, Даниїл; Фуґоль Петро, Анна, Анатоль, Маргарета; Яромишин Стефан, Стефанія, Йов; Ющак Іван, Ірина, Роман, Антін; Кузьма Василь, Надія, Михайло; Левицький Богдан; Логин Михайло, Ольга, Богдан, Романна; Мельникович Юрій, Оксана; Пігут Володимир, Марія, Богдан, Зенон, Славомир; Площанський Мирослав, Олена, Тамара; Середич Михайло; Шнурівський Петро; Сович Антін; Швець Ігор, Стефанія, Віталій, Валентина, Вадим; Басняк Андрій, Нестор; Чайковський Йосиф, Стефанія, Марія, Олег; Глобуз Анастазія; Гладкий Володимир, Лідія, Олександер; Яремко Микола, Катерина; Кервавич Петро, Матрона; Кічула Петро, Марія, Михайло, Андрій, Анна; Кулик Стефан, Текля, Петро, Марія, Василь, Іван; Совяк Микола, Ольга Зеновія; Зелада Павло, Ольга, Наталія; Жирардо Антонія; Коропей Олег, Ольга, Йосиф.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні X-Ray. Розширення жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: В будні 10—7 P. M.
В неділі: 11—1 P. П.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
урядкує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MElrose 5-4770

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 2079. Тарзанова стратегія.

ALL NIGHT TARZAN PONDERED THE MYSTERY OF THE STOLEN DIAMONDS. FINALLY HE HIT ON THE SOLUTION.

NEXT MORNING, AFTER SENDING KRON FOR THE AUTHORITIES, BLAKE STOOD GUARD OUTSIDE THE STOREROOM.

THE APE-MAN TORE A SMALL PIECE FROM HIS LOIN CLOTH.

QUIETLY HE CLIMBED TO THE AIR VENT AND WHILE BLAKE'S ATTENTION WAS DIVERTED DROPPED IT INTO THE HALLWAY.

Усю ніч передумував Тарзан над тайною з украдженими діямантами. Вкінці він придумав розвязку.

Наступного ранку, пісдавши Крона по поліцію, Блейк став на сторожі магазину.

Тарзан видер кусник свого одягу на бедрах.

Спокійно він підліз до повітряного отвору і кинув шматку в коритар.